

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2019 m. birželio 6 d.

„ES reikia daugiau vėjo ir saulės energijos, kad būtų pasiekti su atsinaujinančiais ištekliais susiję tikslai“ – įspėja auditoriai

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų ataskaita, ES turi imtis reikšmingų veiksmų, kad būtų pagaminta daugiau elektros iš vėjo ir saulės energijos ir pasiekti su atsinaujinančiais ištekliais susiję tikslai. Auditoriai teigia, kad nors nuo 2005 m. ir buvo nustatytas didelis vėjo ir saulės energijos apimčių padidėjimas, nuo 2014 m. jos vėl mažėjo. Komisija turėtų paraginti valstybes nares remti tolesnį diegimą – rengiant aukcionus, skirtus paskirstyti papildomus atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos pajėgumus, skatinant piliečių dalyvavimą ir gerinant diegimo sąlygas. Taip pat auditoriai įspėja, kad pusės valstybių narių atveju bandymas pasiekti su atsinaujinančiais ištekliais susijusius 2020 m. tikslus bus didelis iššūkis.

ES iki 2020 m. pabaigos siekia pagaminti penktadalį energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių vartojimui elektros energijos, šildymo ir aušinimo bei transporto sektoriuose. 2005–2017 m. atsinaujinančiųjų išteklių dalis ES elektros gamyboje padvigubėjo nuo beveik 15 % iki maždaug 31 %. Vėjo ir saulės fotovoltinės energijos sektoriai šiuo metu sudaro didžiausią atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos dalį, o dėl savo mažėjančių sąnaudų jie yra vis labiau konkurencingesnė alternatyva, palyginti su iškastinio kuro deginimu.

Auditoriai vertino ES ir valstybių narių padarytą pažangą, siekiant su atsinaujinančiais ištekliais susijusių tikslų. Jie lankėsi Vokietijoje, Graikijoje, Ispanijoje ir Lenkijoje, siekdami patikrinti, ar finansinė parama elektros gamybai iš vėjo ir saulės fotovoltinės energijos buvo veiksminga.

Auditoriai nustatė, kad pradinės paramos schemos ne vienu atveju buvo pernelyg subsidijuojamos, todėl padidėjo elektros kainos ar valstybės deficitas. Po 2014 m., kai valstybės

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visą ataskaitą rasite čia www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene T: (+352) 4398 47063 M: (+352) 691 55 30 63
Damijan Fišer – atstovas spaudai T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24
12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

narės galiausiai sumažino paramą, kad būtų sumažinta vartotojams ir nacionaliniams biudžetams tekusi našta, susilpnėjo investuotojų pasitikėjimas ir sulėtėjo rinkos augimas.

„Valstybės narės skatino investicijas į vėjo ir saulės energiją, tačiau tai, kaip jos sumažino paramą, atbaidė potencialius investuotojus ir sulėtino diegimą – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys George Pufan. – Šis sulėtėjimas pereinant prie iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos reiškia, kad gali nebūti pasiektas ES 2020 m. tikslas.“

Auditoriai teigia, kad aukcionų, skirtų paskirstyti papildomus atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos pajėgumus, nustatyti siūlomą kainą ir skatinti piliečių dalyvavimą žaliwoje ekonomikoje, rengimas yra nepaprastai svarbus didinant investicijas. Taip pat būtini papildomi patobulinimai, siekiant pagerinti dalyvavimo atsinaujinančiųjų išteklių rinkoje sąlygas, pavyzdžiui, išspręsti problemas, susijusias su ribojančiomis teritorijų planavimo taisyklėmis, ilgai trunkančiomis administracinėmis procedūromis ir energetikos tinklų trūkumais.

Auditoriai taip pat nustatė, kad pusė valstybių narių jau 2017 m. buvo įvykdžiusios savo nacionalinius su atsinaujinančiais ištekliais susijusius 2020 m. tikslus, tačiau įspėja, kad likusiai daliai reikės daug daugiau pastangų, jei reikės pasiekti 2020 m. tikslus. Auditoriai taip pat yra susirūpinę, ar valstybių narių, kurios viršijo su atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalimi susijusį tikslą, pastangų pakaks, kad būtų kompensuotas to tikslo nepasiekusių kitų valstybių narių atsilikimas ir pasiektas bendras ES tikslas.

Auditoriai teigia, kad dabartinės taisyklės neužtikrina, kad būtų laiku pranešta apie su atsinaujinančiais ištekliais susijusią pažangą, o Komisija neturi įgaliojimų imtis veiksmų, kai valstybių narių vykdomas diegimas yra lėtesnis. Jie atkreipia dėmesį į tai, kad ES 2030 m. tikslas yra bent 32 % energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių, ir teigia, kad jei nebus privalomų nacionalinių tikslų, gali būti sunku jį pasiekti. Jie taip pat įspėja, kad siekiant šio tikslo be ES finansavimo, kuriam skirta ši ataskaita, papildomai reikės didelės viešojo ir privačiojo nacionalinio finansavimo sumos.

Kad padėtis pagerėtų, jie teikia šias rekomendacijas:

- o daugiau dėmesio skirti atotrūkiui nuo 2020 m. tikslų šalinti;
- o supaprastinti procedūras ir pagerinti statistinių duomenų savalaikiškumą;
- o planuoti pakankamai aukcionų ir skatinti investicijas į energetikos tinklo infrastruktūrą;
- o užtikrinti geresnę stebėjimą.

Pastabos leidėjams

Nuo 2005 iki 2017 m. vėjo ir saulės energijos gamybos apimtys ES atitinkamai išaugo 400 % ir 8 000 %. 2007–2020 m. ES iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo (SF) skyrė apie 8,8 milijardo eurų su atsinaujinančiųjų išteklių energija susijusiems projektams, įskaitant apie 972 milijonus eurų vėjo ir 2,9 milijardo eurų saulės energijos investicijoms. Paramos schemos paprastai suteikė garantuotas pardavimo kainas, rinkos kainų priedus ar papildomas pajamas pagal prekiaujamųjų sertifikatų sistemą. 2021–2027 m. Komisija siūlo apie 71,8 milijardo

eurų operacijoms, skirtoms remti su klimato kaita susijusius tikslus, įskaitant iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamos elektros energijos skatinimą.

ES nustatė 2020 m. nacionalinius tikslus mišriam energijos vartojimui elektros energijos, šildymo ir aušinimo bei transporto sektoriuose. Komisija gali imtis teisinių veiksmų prieš valstybes nares, kurios nepasiekia šių tikslų. Valstybės narės laisvai galėjo nustatyti savo ambicingesnius su atsinaujinančiais išteklių susijusius tikslus. Tačiau 2030 m. nacionalinių tikslų buvo atsisakyta ir buvo nustatytas bendras ES tikslas.

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams.

Specialioji ataskaita Nr. 8/2019 „Elektros gamyba iš vėjo ir saulės energijos. Norint pasiekti ES tikslus, būtina imtis reikšmingų veiksmų“ paskelbta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).